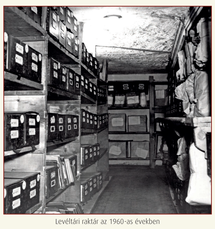
Akadémiai Levéltár

Levéltári raktár az 1960-as években

A Magyar Tudományos Akadémia megalakulása óta gondoskodott keletkező hivatali iratanyagáról és annak őrzéséről. Már az 1831-ben tartott első nagygyűlésen elfogadott alapszabály a titoknok, azaz mai szóval főtitkár kötelességévé tette „a' jegyzőkönyvet és a' tudós Társaság egyéb iratait legnagyobb gonddal öszveirni, 's a' levéltárba helyeztetni." A levéltár ezért a kezdetektől fogva a főtitkári hivatal keretében működött. Az iratokat az 1930-as években levéltári szempontok szerint rendezték, majd a 2. világháborút követő akadémiai átszervezések során az MTA Könyvtárának Kéziratárában helyezték el. Ennek az anyagnak Régi Akadémiai Levéltár (RAL) a neve. A RAL-iratokat ma is a Kézirattár őrzi, ott áll a kutatók rendelkezésére.

1949-től az Akadémia az egész ország tudományos életét irányító intézményeként működött tovább, ennélfogva rövid időn belül jelentős iratmennyiség keletkezett, melynek őrzéséről gondoskodni kellett. Az Akadémia elnöksége ezért egy önálló levéltár létrehozásáról döntött. A 48/1963. számú elnökségi

Körmendy Adrienne

Wojtilla Gyula

határozat értelmében 1964. február 1-jei kezdettel létrejött az Akadémiai Levéltár az Akadémiai Könyvtár szervezetén belül. Feladata az 1949 után keletkezett akadémiai dokumentumok gyűjtése, őrzése és feldolgozása lett. Az 1994-es akadémiai és az 1995-ös levéltári törvény alapján ma köztestületi levéltárként működik.

Az Akadémiai Levéltár irodahelyiségei az MTA irodaházában

A Levéltár első vezetője, Szelei László korábban az MTA Központi Hivatalában dolgozott. Munkatársaival elkezdte begyűjteni az Akadémia központi szerveinek iratanyagát, és felmérte a kutatóintézetekben lévő iratokat, kialakította az első fondjegyzéket, megírta az első levéltári ismertetőt. Ő vetette meg a fénykép- és hanganyaggyűjtemény alapjait, és kapcsolatot teremtett a hazai és a szocialista országok levéltáraival.

A következő vezetőt, Szöllősy Lászlót 1974-ben szintén az MTA Központi Hivatalából helyezték a Levéltár élére. Az első levéltáros végzettségű vezető, Körmendy Adrienne csak rövid

Az Akadémiai Levéltár dolgozói 1967 márciusában.
dr. Szelei László osztályvezető, Hatos Géza, Kiss Kálmánné és Kamaras István

ideig, 1982-től 1983-ig állt a Levéltár élén, nevéhez fűződik a szocialista akadémiai levéltárak konferenciájának megszervezése. A következő csaknem egy évtizedben Wojtilla Gyula in-

Az Akadémiai Levéltár

dológus, ókortörténész vezette a Levéltárat. Ebben az időszakban vált folyamatossá a levéltárérett iratok átvétele az MTA Hivatalától. A jelenlegi vezető, Hay Diana 1992 óta irányítja az Akadémiai Levéltár munkáját. A kutatóhálózat konszolidációja (1998), átszervezése (2011), majd elcsatolása (2019) idején a megnövekedett feladatok elvégzése komoly kihívást jelentett a kis létszámú munkatársi gárdának. A rendezett levéltári anyag szinte teljes egészében az Akadémiai Könyvtár törökbálinti külső raktárában található.

Hay Diana látogatóknak bemutatja a Levéltárat

A Levéltár 1990-ben került jelenlegi helyére, az MTA Székházának egyik földszinti termébe. Iratállománya 2025. december 31-én 3973 iratfolyóméter volt, emellett 11 348 darabos fényképgyűjteménnyel és 1024 darabos hangszalag-gyűjteménnyel is rendelkezik. A Levéltár fondjainak kialakításánál az Akadémia történetét, szervezetét és feladatait vették alapul.